

Deputatlara öwretmeli / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 22 января, 2025

Deputatlara öwretmeli / satiriki hekaýa DEPUTATLARA ÖWRETMELI

Näme üçin, bütin ýurt bazar ykdysadyýetine geçýärkä, biz öz öýümizde şeýtmeli dälmışik?! Biziň öýümizem özbaşyna bir kiçijek döwlet ahyryn. Gökçaýyň başynda keýwany bilen urduk maslahaty. Deputatlaryňky ýaly çekeleşip oturman, derrewjek düzدük öz programmamyzy. Dogry, ol akademikleriňki ýaly gaty çylşyrymly däl, gaty ýonekeý. Sebäbi olaryňky ýaly ylmymyz ýok, biz bir daýhan adam. Sonda-da ses berlende çagalaň ikiýeke hyk-çok edeni boldy. Olara-da ýagdady düşündirdik. Wessalam! Şeýdibem, dek şol günüň ertesi ýaňky gürrüni köp edilýän bazar ykdysadyýeti başlandy. Biz-ä täze ýyldan zatdan diýip garaşybam durmadyk.

Hawa, her gün irden işe gitmäňkäm sakgal syrmak häsiýetim öñdenem bar. Hemiseler gyzgynjyk suw taýýar bolmasa heñkiribermelidi. Indi näme, düzgün başga, öz najatyň özün garamaly.

– Sakgalymy gury syraýsammykam? – diýip, ýaýdanjyradym.

Aşhanada öz işi bilen gümra bolup ýören keýwanym duran ýerinden gygyrdy.

– Ezizim, gaýnan suw gerekmi ýa-da aralyk?!

O-ho! Geň galym. Aýalymyň hemiseki gyňyrlygy ýok. Şeýle bir mylaýym, eräp-akyp barýar. Wah, beýle ýumşajagyny bilen bolsam, öýlenen günümiň ertesi geçerdim, bazar ykdysadyýetine.

– Aralyk suwdan bolsa bolýa – diýip, men törpi ýaly eñegimi sypaşdyrdym.

Aýalym bijaý čuslanypdyr. Hut şo wagtyň özünde bir käse suwy getirdi-de:

– Me, bahasyny berseň, bolany şo – diýip, öñümde goýdy...

Baý-bo-ow, her käse suw üçin töleg töläp otursaň, juldan çykarsyň. Oýlandym. Has arzanrak tapdyrmazmy?! Meniň

ikirjiňlenmäme gyzym şobada düşündi öýdýän.

– Kaka, arzanrak aljakmy? – diýip, ol içi suwly kürşgesini maňa tarap somaltdy.

Ine, muňa hakyky bäsleşik diýilýär. Haýsysy özüme amatly bolsa men şony hem alýan. Başa-baş söweşde keýwanym üstün çykdy. «Başyň ýassyga ýetende, ogul-gyzyň ýatça bolmaz» diýleni çyn eken. Ýassykdaşym bir käse suwy bir köpüge berdi oturyberdi.

Eñegimi taýpy ýaly edip içki otaga girsem, uly oglum henizem hor çekip ýatyr.

– Kösek, tur-how, işinden gjä galarsyň – diýip, men ony yraladym. Gerinjiräp ýerinden galdy.

– Ukudan oýaranyň üçin sen maňa tölemeli bolarsyň – diýip, men öz nyrhymy aýtdym.

Çagalary çuslandyrjak bolsaň, jübülerine giribermeli eken. Soňabaka dagy, daň saz berenden galýalar zöwelşip. Hezil bolaýdy. Her kim öz eşigini özi ütükleýär. Men-ä ilik çatmanam öwrendim-how. Öydäkiler biri-birine hyzmat etjek bolşup, berbaşagaý. Dagy näme, her kim baş şaýy gazanjak.

Biziň programmamyza durmuşyň özi düzediş girizip başlady. Öýüň içinem bölüşdik. Öňler akan-dökänlikdi, indi gül pürkülen ýaly. Goýan zadyňam gözläp ýörmeli däl. Adam ellänok. Hemiseler dagy jorabyňam tapyp bolmazdy, geýer gidibirdiler, jübüni ýukaltmajak bolsaň, ýorgan-düşegiňem galdyrmaly.

– Kaka, men-ä aýlyklyrak ýere geçmesem boljak däl. Ýogsam, gazananyň bezeneniňe ýetenok – diýip, ortanýy oglum elini owkalaşdyrdy.

Düşnükli. Oña karz pul gerekdir. Agyryňa çydasaň müň ýaşa. Göterimne berdim. Hemiseler pul alsa yzyna gaýtarmalydyr öýdenokdy. Hany, indem bir bermän görsün.

Bir gün işden gelsem, aýalyň öňümde ýüzüni kürserdip süllerlip otyr.

– Heý, arak düşünügi bamý, sende? – diýip, ol öye gireninden sorady.

Be, bi nä boluş, hemise munuň beýle oýny ýokdy-la. Aragy näme näme etjekkä? Öwrülip agzyna almaz ýaly edeýin-le.

– Bar. Ýüz gramýy baş manatdan. Gerekmi? Getir stakanyňy.

Aýalyňyň ýüzi hasam çytyldy. Onuň sesem sandyrap çykdy.

– Bazar ykdysadyýeti diýleni bilen gözüñi ýumup agzyňy açyp oturmaly däl. Ynsap diýlenem bir zat bardyr. Onsoňam maňa dermanlyk üçin gerek. Ýaramajak bolýan, işdenem irräk geldim. Däri-dermany gymmatlatmak haýasyzlykdyr...

Häliden şeýdip düşündirip aýdaýma-la. El-aýagyna özüm çalyp berdim aragy. Özem mugtuna. Hyzmatym üçinem kör-köpük almadm. Arkalaşygam gerek how. Özümiňem häli-şindi ýumşup düşüp dur. Wah, bazar ykdysadyýetine bir wagt geçmeli eken. Hökümetimiz baş yüzünde ýagday kadalaşar diýýär welin, biziň öýmüzde onuň netijesi baş günden soň bildirip başlady.

Özüňki diýlen ýaly zat ýok. Adamyň nebsem otugýan eken. Mellek ýerimizi paýlaşanymyzdaky turan gohy diňlän adam ýaka tutup, toba eden bolsa gerek. Öň mellegiň içine ýalbarybam eltip bolmaýan uly oglumyň gykylygy al-asmana galdy.

– Ýok, bagışla welin, kakamam bolsaň, men beýle zada ýol berip bilmen. Munuň özi baryp ýatan adalatsyzlyk bolýa. Näme üçin, özüňe baş santy ýeri artyk alýaň? Seň ekýän pomidoryny meňem ekesim gelýä. Maňa-da pul gerek, gazanç gerek...

Bir santimetr ýer için ýaka tutuşyp, ikini iki kesişjekler. Her kime ýetenjesinden deňje bölüşdirip, bije atdyk. Ýer janawar ömründe görmedigini gördü. Çynyň etseň bir ýylда näçe hasylam alyp boljak eken.

Dogrusyny dogry aýtmaly, az salomyň içinde öýmüziň ezeneginden çekilen ýaly bolaýdy. Agzybirligem bar, bol-telkiligem. Umuman, işleşine görä ýasaýan ekeniň. Her kime geregem şo-da.

– Geliň, indi bir zat edeliň – diýip, çagalaryň enesi bir gün çay başında maşgala ýygnagynyň gün tertibini yylan etdi. – Garşy bolmasaňyz birleşeliň. Her kim öz pikirini beýan etsin.

– Ejeňiz dogry aýdýa, birleşeliň. Yöne...

Sag ýüzümde oturan ortanjy oglum aýtjak sözümi agzymdan kakyp aldy.

– Yöne her kim öñküsi ýaly çynyny edip işlemelidir...

Öz gezeginde uly oglumam teklibino orta atdy. Oňa hemmämiziň pisindimiz oturdy.

– Aýylan teklipleri oňlaýan. Indem gelin, deputatlara telegramma ibereliň. Bazar ykdysadyýetine çaltrak geçmeli diýip. Onda gorkuly zat ýok eken. Gürrüni azrak edip, köpräk

işläbermeli. Bolany şo. Nyrhyndan gaçmasalar, iki günüň içinde barybam öwredip biljek...

Dogry-da walla, deputatlar mydama ile öwredip ýörmän, gerek ýerinde ildenem öwrenme-lä olar... Satiriki hekáýalar